

VERNER FERENC

Angol nyelv és kultúra tanára – történelemtanár és
állampolgársági ismeretek tanára
Osztatlan, 11. félév
Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Jeney-Tóth Annamária
egyetemi docens, DE BTK

„AZ VAD HALÁLTÓL A VÁRADI SZŐLŐIG”: AZ ECSEDI UDVAR ÉS URADALOM TISZTSÉGVISELŐINEK KARRIERÚTJAI 1630-1660 KÖZÖTT

Kulcsszavak: *Ecsed, uradalom, tisztviselők, Rákócziak, Bethlenek.*

Dolgozatomban az ecsedi uradalom és udvar tisztviselőinek karrierútjait vizsgálom a Bethlen és Rákóczi családok birtoklása idején. Kutatásom célja annak feltárása, hogyan működött az ecsedi uradalom igazgatása, kik és milyen feladatokat láttak el az uradalomban, valamint hogyan alakultak az ott dolgozó tisztviselők egyéni karrierútjai. A tisztviselők karrierútjának vizsgálata során az általuk írt levelek jelentenek alapot, melyből rekonstruálható, milyen tevékenységet folytattak az uradalomban. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy uradalmi számvételek és instrukciók nem állnak rendelkezésemre. Eddigi kutatásom során sikerült feltárnom az ecsedi udvar és uradalom számos tisztviselőjét és azok karrierjét, különös tekintettel az udvarbírákra, tiszttartókra, várnagyokra és a gazdasági tisztségeket betöltő személyekre. Az eddig rendelkezésre álló levéltári források alapján részletesen rekonstruálni tudtam két udvarbíró, – Bodoki János és Matolcsy Ferenc – tevékenységét, akik kulcsszerepet játszottak az uradalom mindennapi működésében a 17. század közepén. Megállapításaim szerint a tisztviselők feladatköre a birtokos család érdekeinek változásával párhuzamosan alakult, vagyis az udvarbírák és tiszttartók feladatai nemcsak gazdasági irányítást, hanem vármegyei illetőségű tevékenységeket is magukba foglaltak. Úgy gondolom, hogy az udvarbírák szerepe az uradalomban túlmutatott a gazdasági igazgatáson, és politikai ügyekben is képviselhették a birtokos család érdekeit. Feltételezésem szerint a tisztviselők beszámolóí alapján pontosan nyomon követhető az uradalom gazdasági helyzete, a birtokosok döntéshozatali mechanizmusa és az adott korszak gazdasági körülményei.

A kutatás további feladata, hogy a még kevésbé ismert karriereket is feltárja, és a Rákócziak alatti Ecsedről pontosabb képet fessen, ugyanakkor, szükségesnek látszik a korábbi korok vizsgálata, gondolok itt a kamarai korszakra, vagy akár a Bethlenek időszakára. A családi levéltárakból előkerülő missilis és tanúvallatásos források mellett az Erdélyi Királyi Könyvek, az uradalom inventáriumai kerültek feldolgozásra, melyet majd továbbiak követnek. E forrásanyag révén átfogóbb képet adhatok az uradalomról és a benne szolgálók működéséről. A későbbi kutatás során pedig az urbáriumok segítségével egy pontosabb képet nyújthatok az uradalom társadalmi összetételéről és gazdasági működéséről.